Valiokunnan mietintö TaVM 14/2026 vp─ HE 62/2026 vp

Talousvaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi eräiden polttoaineiden kestävyyskriteereistä annetun lain ja päästökauppalain 34 §:n muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi eräiden polttoaineiden kestävyyskriteereistä annetun lain ja päästökauppalain 34 §:n muuttamisesta (HE 62/2026 vp): Asia on saapunut talousvaliokuntaan mietinnön antamista varten.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:
- erityisasiantuntija Julia Ranta, työ- ja elinkeinoministeriö
- erityisasiantuntija Tupuna Manner, Liikenne- ja viestintävirasto
- juristi Anni Kuismin, Energiavirasto
- Leading Regulatory Advisor Meri-Katriina Pyhäranta, Gasgrid Finland Oy
- regulaatio- ja toimintaympäristötyöryhmän varapuheenjohtaja Jenni Borg, Suomen vetyklusteri
- energia- ja ilmastoasiantuntija Arttu Karila, Elinkeinoelämän keskusliitto ry
- johtava biokaasuasiantuntija Anna Virolainen-Hynnä, Suomen Biokierto ja Biokaasu ry

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan muutettaviksi eräiden polttoaineiden kestävyyskriteereistä annettua lakia ja päästökauppalakia.

Esityksen tarkoituksena on tehdä uusiutuvan kaasun, maakaasun ja vedyn sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä annetun direktiivin vähähiilisten polttoaineiden vaatimustenmukaisuuden osoittamista koskevien säännösten edellyttämät muutokset kansalliseen lainsäädäntöön.

Lisäksi esityksen mukaan kansallista järjestelmää laajennettaisiin siten, että kansallisella järjestelmällä olisi mahdollista osoittaa myös vähähiilisten polttoaineiden vaatimustenmukaisuus.

Valmis
5.0

Päästökauppalakia muutettaisiin siten, että muuta kuin biologista alkuperää olevien uusiutuvien polttoaineiden ja vähähiilisten polttoaineiden nollapäästöisyyden osoittamista koskevat vaatimukset lisättäisiin lakiin. Lisäksi esityksessä tarkennettaisiin laivayhtiön ja ilma-aluksen käyttäjän kestävyyden osoittamistapoja.

Ehdotetut lait on tarkoitettu tulemaan voimaan viimeistään 5.8.2026.

VALIOKUNNAN PERUSTELUT

Esityksessä on kyse EU:n kaasumarkkinadirektiivin (EU) 2024/1788 täytäntöönpanosta. Kyse on vähähiilisten polttoaineiden vaatimustenmukaisuuden osoittamista koskevasta sääntelystä eli siitä, miten ja millä edellytyksin polttoaineet voidaan lukea vähähiilisiksi. Talousvaliokunta pitää hallituksen esitykseen sisältyviä lakiehdotuksia tarkoituksenmukaisina ja puoltaa niiden hyväksymistä muuttamattomana seuraavassa esitetyin perusteluin.

Vähähiilisellä polttoaineella tarkoitetaan vähähiilistä vetyä, synteettisiä kaasumaisia ja nestemäisiä polttoaineita, joiden energiasisältö on peräisin vähähiilisestä vedystä, sekä kierrätettyjä hiilipitoisia polttoaineita.

Ehdotetun muutoksen myötä kestävyyslain soveltamisala laajenisi koskemaan myös vähähiilisiä polttoaineita, joille asetettaisiin 70 prosentin päästövähennysvaatimus verrattuna fossiiliseen vertailupolttoaineeseen. Vaatimuksen täyttymisen voisi osoittaa kansallisen Energiaviraston valvoman kestävyysjärjestelmän tai komission hyväksymän vapaaehtoisen järjestelmän kautta. Vaatimustenmukaisuuden osoittaminen toteutettaisiin menettelyllisesti vastaavalla tavalla kuin uusiutuvien polttoaineiden osalta.

Päästökauppalakiin lisättäisiin muuta kuin biologista alkuperää olevien polttoaineiden eli niin sanottujen RFNBO-polttoaineiden ja vähähiilisten polttoaineiden nollapäästöisyyden osoittamista koskeva sääntely. Samalla tarkennettaisiin laivayhtiöiden ja ilma-aluksen käyttäjien tapoja osoittaa uusiutuvien ja vähähiilisten polttoaineiden kestävyys siten, että kestävyyden osoittamiseksi riittää polttoaineen toimittajalta saatu kestävyystodistus.

Ehdotuksen vaikutukset kohdistuisivat yrityksiin, jotka aikovat tuottaa tai käyttää vähähiilisiä polttoaineita. Esitys ei asettaisi vähähiilisille polttoaineille kansallisia vähimmäistasovelvoitteita, vaan loisi EU:n edellyttämät puitteet polttoaineiden vaatimustenmukaisuuden osoittamiselle ja valvonnalle. Uusiutuvien ja vähähiilisten polttoaineiden kaupallinen arvo perustuu luotettavaan sertifiointiin, joka mahdollistaa tuotteiden kestävyysominaisuuksien jäljitettävyyden, ja lainmuutoksen voidaan siten arvioida luovan edellytyksiä vähähiilisten ratkaisujen kehittämiselle markkinaehtoisesti ja edistävän alan kilpailukykyä. Talousvaliokunta pitää tärkeänä, että sääntelyn lähtökohtana on teknologianeutraali lähestymistapa, joka perustuu suoraan EU-tason sääntelyyn ja varmistaa tasavertaiset kilpailuedellytykset ja ennakoitavan toimintaympäristön sisämarkkinoilla.

Talousvaliokunnan asiantuntijakuulemisessa ehdotettua sääntelyä on pidetty keskeisiltä osin tarkoituksenmukaisena. Kuulemisessa on kuitenkin tuotu esille, että kestävyysjärjestelmän piiriin

eivät kuuluisi kaikki vähähiilisten polttoaineiden tuotantotavat, koska järjestelmä olisi rajattu muuta kuin biologista alkuperää olevia uusiutuvia polttoaineita ja vähähiilisiä polttoaineita *samassa tuotantolaitoksessa* tuottaviin toiminnanharjoittajiin. Rajaus ei huomioi kaikkia vähähiilisten polttoaineiden tuotantotapoja, ja vähähiilisiä polttoaineita voidaan tuottaa myös muutoin kuin samassa tuotantolaitoksessa muuta kuin biologista alkuperää olevien uusiutuvien polttoaineiden kanssa. Siten esitys kytkee vähähiilisyyden osoittamismenettelyn toimijan tuotantoprofiiliin eikä yksinomaan polttoaineen ominaisuuksiin, jolloin esimerkiksi osa vähähiilisen kaasun tuotannosta voi jäädä järjestelmän ulkopuolelle, vaikka polttoaine itsessään täyttäisi EU-oikeuden mukaiset vähähiilisyyskriteerit. Näissä tilanteissa toimijat voisivat kuitenkin osoittaa polttoaineiden kestävyyden komission tunnustamilla vapaaehtoisilla järjestelmillä kyseisten järjestelmien ehtojen mukaisesti. Talousvaliokunta pitää valittua sääntelyratkaisua erityisesti todentamiseen liittyvien viranomaisresurssien näkökulmasta tässä vaiheessa perusteltuna, mutta pitää tärkeänä arvioida jatkossa järjestelmän kattavuutta ja turvata riittävät resurssit todentamisjärjestelmän tosiasiallisen toimivuuden varmistamiseksi.

Talousvaliokunta pitää lisäksi tärkeänä varmistaa, ettei yrityksille synny rinnakkaisia raportointivelvoitteita tai epäselvyyksiä kansallisen ja EU-tason järjestelmien välillä esimerkiksi unionin tietokannan käyttöönottoon liittyen. Valiokunnan asiantuntijakuulemisessa on kiinnitetty huomiota myös siihen, että EU-sääntelyssä vahvistetut laskentamenetelmät poikkeavat joiltakin osin elinkaariarvioinnin vakiintuneista ISO-standardeista. Menetelmien johdonmukaisuus ja teknologianeutraalius on tärkeää varmistaa jatkossa EU-tason sääntelyssä, jotta eri tuotantoratkaisuja kohdellaan tasapuolisesti ja sääntely ohjaa investointeja tarkoituksenmukaisesti.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS

Talousvaliokunnan päätösehdotus:

> *Eduskunta hyväksyy muuttamattomana hallituksen esitykseen HE 62/2026 vp sisältyvät 1. ja 2. lakiehdotuksen.*

Valiokunnan mietintö TaVM 14/2026 vp

Helsingissä 19.5.2026

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

varapuheenjohtaja Pauli Aalto-Setälä kok
jäsen Kaisa Garedew ps
jäsen Lotta Hamari sd
jäsen Hilkka Kemppi kesk
jäsen Timo Mehtälä kesk
jäsen Matias Mäkynen sd
jäsen Mikko Ollikainen r
jäsen Oras Tynkkynen vihr
jäsen Heikki Vestman kok
jäsen Sinuhe Wallinheimo kok
jäsen Johannes Yrttiaho vas
varajäsen Ville Kaunisto kok

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Lauri Tenhunen